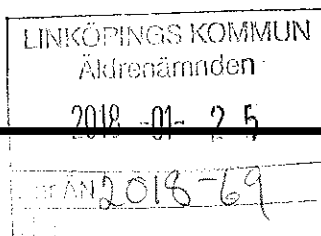

Axén Ann-Katrin

Från: Kommunens brevlåda
Skickat: den 18 januari 2018 10:47
Till: Äldrenämndens brevlåda
Ämne: Förutsättningar för vissa särskilda boendeformer för äldre Ds 2017:68
Bifogade filer: remiss.pdf; forutsattningar-for-vissa-sarskilda-boendeformer-for-aldre-ds_2017_68.pdf

Hej!

Bifogad handling lämnas vidare till er för hantering:

Dnr KS 2018-17. Förutsättningar för vissa särskilda boendeformer för äldre Ds 2017:68.

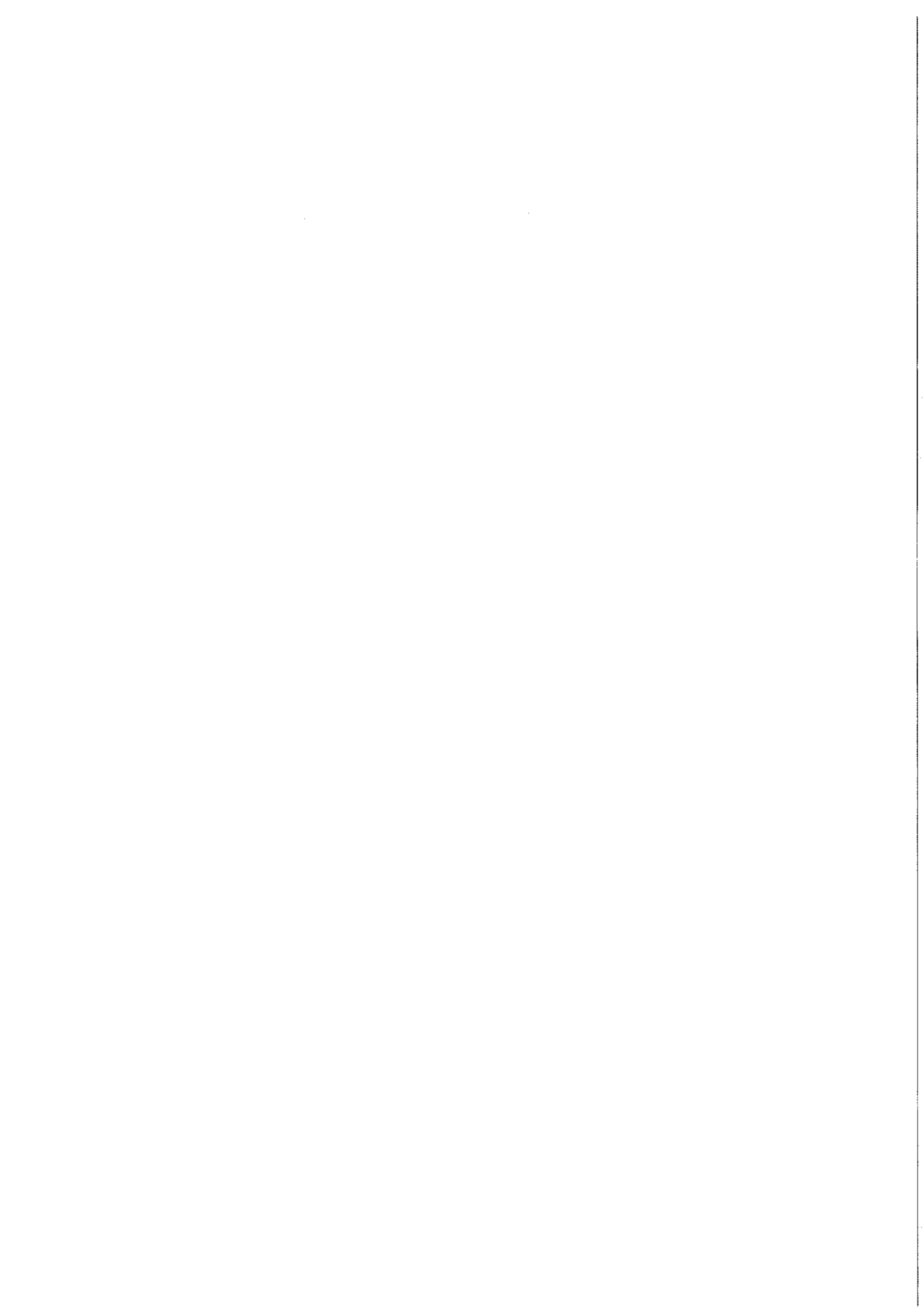
Ärendet är avslutat hos kommunstyrelsen.

Vänliga hälsningar

Registrator

Kommunledningsförvaltningen
Telefon:013-20 63 45 och 20 61 27

kommun@linkoping.se

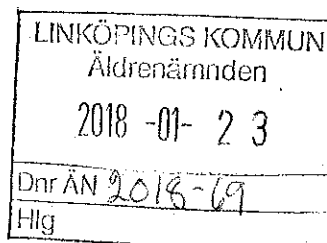
Regeringskansliet

Remiss

2018-01-03
S2018/00054/FST

Socialdepartementet
Enheten för familj och sociala tjänster

Remittering av promemorian Ds 2017:68 Förutsättningar för vissa särskilda boendeformer för äldre

Remissinstanser

- 1 Justitieombudsmannen
- 2 Kammarrätten i Stockholm
- 3 Förvaltningsrätten i Härnösand
- 4 Socialstyrelsen
- 5 Inspektionen för vård och omsorg
- 6 Myndigheten för vård och omsorgsanalys
- 7 Diskrimineringsombudsmannen
- 8 Myndigheten för delaktighet
- 9 Statskontoret
- 10 Konkurrensverket
- 11 Upphandlingsmyndigheten
- 12 Skatteverket
- 13 Boverket
- 14 Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd
- 15 Avesta kommun
- 16 Bromölla kommun
- 17 Dorotea kommun
- 18 Enköpings kommun
- 19 Flens kommun

- 20 Göteborgs kommun
- 21 Kalmar kommun
- 22 Kils kommun
- 23 Kävlinge kommun
- 24 Linköpings kommun
- 25 Lunds kommun
- 26 Malmö kommun
- 27 Melleruds kommun
- 28 Mullsjö kommun
- 29 Mönsterås kommun
- 30 Nora kommun
- 31 Norbergs kommun
- 32 Norrtälje kommun
- 33 Partille kommun
- 34 Skellefteå kommun
- 35 Stockholms kommun
- 36 Storumans kommun
- 37 Sundsvalls kommun
- 38 Sunne kommun
- 39 Tanums kommun
- 40 Torsby kommun
- 41 Trelleborgs kommun
- 42 Töreboda kommun
- 43 Vansbro kommun
- 44 Värmdö kommun
- 45 Åstorps kommun
- 46 Örkelljunga kommun
- 47 Örnköldsviks kommun
- 48 Östhammars kommun
- 49 Blekinge läns landsting

- 50 Norrbottens läns landsting
- 51 Skåne läns landsting
- 52 Uppsala läns landsting
- 53 Västra Götalands läns landsting
- 54 Stockholms universitet, Institutionen för socialt arbete
- 55 Linköpings universitet, Institutionen för samhälls- och välfärdsstudier
- 56 Sveriges Kommuner och Landsting
- 57 Föreningen Sveriges Socialchefer
- 58 SACO
- 59 Vision
- 60 Kommunal
- 61 Vårdföretagarna
- 62 Pensionärernas riksorganisation
- 63 SPF seniorerna
- 64 SKPF pensionärerna
- 65 Riksförbundet pensionärsgemenskap
- 66 SABO
- 67 Fastighetsägarna

Remissvaren ska ha kommit in till Socialdepartementet senast **den 5 februari 2018**. Vi vill att ni enbart skickar dem i elektronisk form och då både i word- och pdf-format. Remissvaren ska skickas till följande e-postadresser:

s.registrator@regeringskansliet.se och s.fst@regeringskansliet.se

I remissvaret ska Socialdepartementets diarienummer S2018/00054/FST anges.

Frågor under remisstiden besvaras av Malin Larsson, Socialdepartementet, Enheten för familj och sociala tjänster, telefon 08-405 10 00, eller malin.larsson@regeringskansliet.se

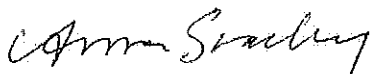
I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i promemorian.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Remissinstanserna kan utan kostnad få ytterligare högst 3 exemplar av promemorian. Exemplaren beställs hos Norstedts Juridik, Kundservice, 106 47 Stockholm, Ordertelefon: 08-598 191 90, E-post: kundservice@nj.se. Ange vid beställning att exemplaren är avsedda för remissändamål.

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria Svara på remiss – hur och varför (SB PM 2003:2). Den kan laddas ner från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Anna Gralberg
Kansliråd

Kopia till

Norstedts Juridik, Kundservice, 106 47 Stockholm

Ds 2017:68

Förutsättningar för vissa särskilda boendeformer för äldre

REGERINGSKANSLIET

Socialdepartementet

SOU och Ds kan köpas från Norstedts Juridiks kundservice.
Beställningsadress: Norstedts Juridik, Kundservice, 106 47 Stockholm
Ordertelefon: 08-598 191 90
E-post: kundservice@nj.se
Webbadress: www.nj.se/offentligapublikatione

För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Norstedts Juridik AB
på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Svara på remiss – hur och varför

Statsrådsberedningen, SB PM 2003:2 (reviderad 2009-05-02).

En kort handledning för dem som ska svara på remiss.

Häftet är gratis och kan laddas ner som pdf från eller beställas på regeringen.se/remisser

Omslag: Regeringskansliets standard

Tryck: Elanders Sverige AB, Stockholm 2017

ISBN978-91-38-24746-4

ISSN 0284-6012

Innehåll

1	Sammanfattning.....	3
2	Författningsförslag.....	5
2.1	Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453).....	5
2.2	Förslag till lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)	8
2.3	Förslag till förordning om ändring i socialtjänstförordningen (2001:937)	10
3	Bakgrund.....	13
4	Överväganden och förslag.....	15
4.1	Hemsjukvård	15
4.2	Tillståndsplikt.....	16
4.3	Tillsyn	17
4.4	Avgifter.....	18
4.5	Inget krav på tillgång till personal dygnet runt.....	19
4.6	Förvaltningslagens tillämplighet	20
4.7	Bostadsanpassningsbidrag	21
5	Ikraftträdandebestämmelser	23
6	Konsekvenser.....	25

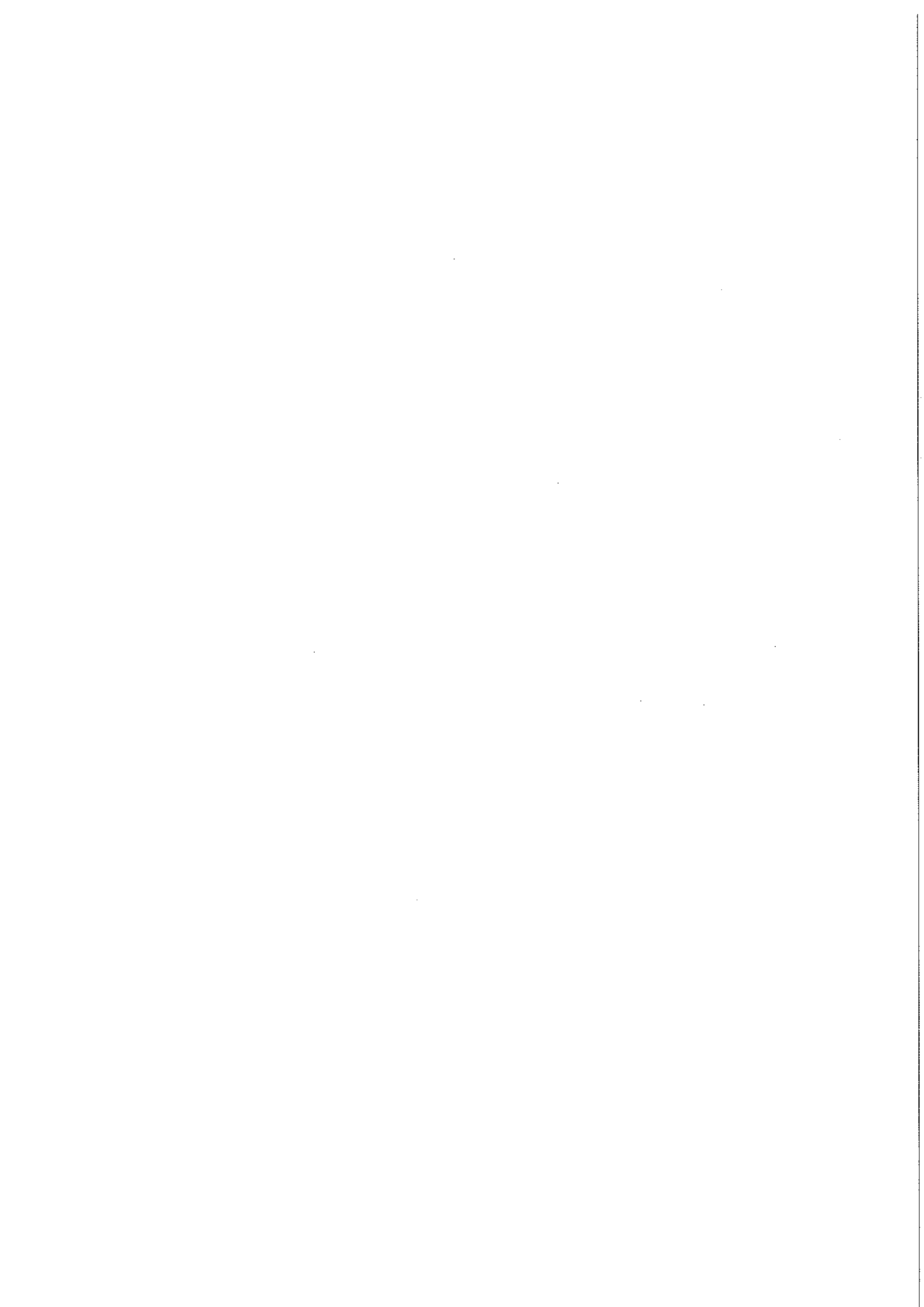
7	Författningskommentar	29
7.1	Förslaget till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)	29
7.2	Förslaget till lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)	31
7.3	Förslaget till förordning om ändring i socialtjänstförordningen (2001:937)	33

1 Sammanfattning

I Ds 2017:12 Om förenklat beslutsfattande och särskilda boendeformer för äldre, föreslås att ett nytt tredje stycke ska föras in i 5 kap. 5 § socialtjänstlagen (2001:453) som anger att kommunen även får inrätta särskilda boendeformer för äldre människor som behöver stöd och hjälp i boendet och annan lättåtkomlig service (s.k. mellanboenden).

Det har under beredningen av förslaget i Regeringskansliet kommit fram att promemorian bör kompletteras. De kompletteringar som denna promemoria behandlar gäller ändringar i socialtjänstlagen, hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) och socialtjänstförordningen (2001:937).

Regeringen föreslår i denna promemoria bl.a. att kommunerna får erbjuda hemsjukvård i mellanboenden, att tillståndsplikt ska gälla för mellanboenden som bedrivs av privata utförare och att socialtjänstlagens regler om högkostnadsskydd för avgifter för plats i särskilda boenden ska gälla även för mellanboenden. Vidare bedömer regeringen att bostadsanpassningsbidrag även fortsättningsvis bör kunna lämnas för åtgärder i mellanboenden.

2 Författningsförslag

2.1 Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)

Härigenom föreskrivs i fråga om socialtjänstlagen (2001:453) att 7 kap. 1 §, 8 kap. 2 § och 11 kap. 8 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

1 §¹

Ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en enskild individ får inte utan tillstånd av Inspektionen för vård och omsorg yrkesmässigt bedriva

1. verksamhet i form av stödboende eller hem för vård eller boende enligt 6 kap.,

2. verksamhet i form av boenden som motsvarar dem som avses i 5 kap. 5 § andra stycket eller 5 kap. 7 § tredje stycket,

3. verksamhet i form av hem för viss annan heldygnsvård,

4. verksamhet i form av hem eller öppen verksamhet för vård under en begränsad del av dygnet, oavsett var verksamheten bedrivs, eller

5. verksamhet som har till uppgift att till socialnämnden föreslå familjehem och jourhem till barn samt som lämnar stöd och handledning till sådana hem som tar emot barn.

¹ Senaste lydelse 2017:2010.

Kommun och landsting som driver verksamhet som avses i första stycket 1–4 ska anmäla denna verksamhet till Inspektionen för vård och omsorg innan verksamheten påbörjas.

8 kap.

2 §²

För familjerådgivning, verksamhet för barn och unga enligt 5 kap. 1 § som inte är stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär, föräldrautbildning inför adoption, hemtjänst, dagverksamhet, bostad i sådant särskilt boende som avses i 5 kap. 5 § andra stycket eller 7 § tredje stycket och som inte omfattas av 12 kap. jordabalken eller för annan liknande social tjänst får kommunen ta ut skäliga avgifter enligt grunder som kommunen bestämmer. Avgifterna får dock inte överstiga kommunens självkostnader.

I fråga om avgifter för hemtjänst, dagverksamhet och bostad i särskilt boende finns ytterligare bestämmelser i 3–9 §§.

Lydelse enligt Ds 2017:42

För familjerådgivning, verksamhet för barn och unga enligt 5 kap. 1 § som inte är stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär, föräldrautbildning inför adoption, hemtjänst, dagverksamhet, bostad i sådant särskilt boende som avses i 5 kap. 5 § andra och tredje styckena eller 7 § tredje stycket och som inte omfattas av 12 kap. jordabalken eller för annan liknande social tjänst får kommunen ta ut skäliga avgifter enligt grunder som kommunen bestämmer. Avgifterna får dock inte överstiga kommunens självkostnader.

I fråga om avgifter för hemtjänst, dagverksamhet och bostad i särskilt boende finns ytterligare bestämmelser i 3–9 §§.

Föreslagen lydelse

² Senaste lydelse 2015:982.

11 kap.**8 §**

I ärenden hos socialnämnden som avser myndighetsutövning mot någon enskild ska nämnden tillämpa följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900):

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 11 och 12 §§ om åtgärder om handläggningen försenas,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande.

Bestämmelserna i 10 och 25 §§ förvaltningslagen tillämpas dock inte i fråga om uppgifter som rör någon annan sökande i ett ärende om ett sådant boende som avses i 5 kap. 5 § andra stycket eller 7 § tredje stycket eller om någon annan liknande social tjänst.

Bestämmelserna i 10 och 25 §§ förvaltningslagen tillämpas dock inte i fråga om uppgifter som rör någon annan sökande i ett ärende om ett sådant boende som avses i 5 kap. 5 § andra och tredje styckena eller 7 § tredje stycket eller om någon annan liknande social tjänst.

Vad som sägs i första stycket gäller också när det är fråga om en ansökan eller ett yttrande till en annan myndighet i ett mål eller ärende som rör myndighetsutövning mot enskild hos denna.

Denna lag träder i kraft den 2 april 2019.

2.2 Förslag till lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)

Härigenom föreskrivs i fråga om hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) att 12 kap. 2 §, 14 kap. 1 § och 16 kap. 1 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 kap.

2 §

Kommunen får erbjuda den som vistas i kommunen hälso- och sjukvård i hemmet (hem-sjukvård) i ordinärt boende.

Kommunen får erbjuda den som vistas i kommunen hälso- och sjukvård i hemmet (hem-sjukvård) i ordinärt *och i sådant särskilt boende som avses i 5 kap. 5 § tredje stycket socialtjänstlagen (2001:453)*.

14 kap.

1 §

Landstinget får till en kommun inom landstinget överlåta skyldigheten att erbjuda hälso- och sjukvård i hemmet (hem-sjukvård) i ordinärt boende, om landstinget och kommunen kommer överens om det. Överenskommelsen får inte avse ansvar för hälso- och sjukvård som ges av läkare. Överenskommelsen får även avse ansvar för sådana förbrukningsartiklar som avses i 8 kap. 9 §.

Landstinget får till en kommun inom landstinget överlåta skyldigheten att erbjuda hälso- och sjukvård i hemmet (hem-sjukvård) i ordinärt *och i sådant särskilt boende som avses i 5 kap. 5 § tredje stycket socialtjänstlagen (2001:453)*, om landstinget och kommunen kommer överens om det. Överenskommelsen får inte avse ansvar för hälso- och sjukvård som ges av läkare. Överenskommelsen får även avse ansvar för sådana

förbrukningsartiklar som avses i
8 kap. 9 §.

Landstinget får lämna sådant ekonomiskt bidrag till kommunen som motiveras av överlåtelsen.

16 kap.

1 §

Landstinget ska till kommunerna inom landstinget avsätta de läkarresurser som behövs för att enskilda ska kunna erbjudas en god hälso- och sjukvård i särskilt boende och i dagverksamhet enligt 12 kap. 1 §. Detsamma gäller hemsjukvård i ordinärt boende, om en kommun ansvarar för vården enligt 14 kap. 1 §.

Landstinget ska till kommunerna inom landstinget avsätta de läkarresurser som behövs för att enskilda ska kunna erbjudas en god hälso- och sjukvård i särskilt boende och i dagverksamhet enligt 12 kap. 1 §. Detsamma gäller hemsjukvård i ordinärt *och i sådant särskilt boende som avses i 5 kap. 5 § tredje stycket socialtjänstlagen (2001:453)*, om en kommun ansvarar för vården enligt 14 kap. 1 §.

Landstinget ska med kommunerna inom landstinget sluta avtal om omfattningen av och formerna för läkarmedverkan.

Om landstinget inte uppfyller sina skyldigheter enligt avtalet att tillhandahålla läkare, har kommunen rätt att på egen hand anlita läkare och få ersättning för sina kostnader för det från landstinget.

Denna lag träder i kraft den 2 april 2019.

2.3 Förslag till förordning om ändring i socialtjänstförordningen (2001:937)

Härigenom föreskrivs i fråga om socialtjänstförordningen (2001:937) att 2 kap. 3 § och 3 kap. 1 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

3 §³

I en sådan särskild boendeform som avses i 5 kap. 5 § socialtjänstlagen (2001:453) ska det, utifrån den enskildes aktuella behov, finnas tillgång till personal dygnet runt som utan dröjsmål kan uppmärksamma om en boende behöver stöd och hjälp. Den boende ska ges det stöd och den hjälp som behövs till skydd för liv, personlig säkerhet eller hälsa.

I en sådan särskild boendeform som avses i 5 kap. 5 § *andra stycket* socialtjänstlagen (2001:453) ska det, utifrån den enskildes aktuella behov, finnas tillgång till personal dygnet runt som utan dröjsmål kan uppmärksamma om en boende behöver stöd och hjälp. Den boende ska ges det stöd och den hjälp som behövs till skydd för liv, personlig säkerhet eller hälsa.

3 kap.

1 §

Med hem för vård eller boende avses ett hem inom socialtjänsten som tar emot enskilda för vård eller behandling i förening med ett boende. Om ett sådant hem drivs av ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en enskild individ krävs dessutom att verksamheten bedrivs yrkesmässigt.

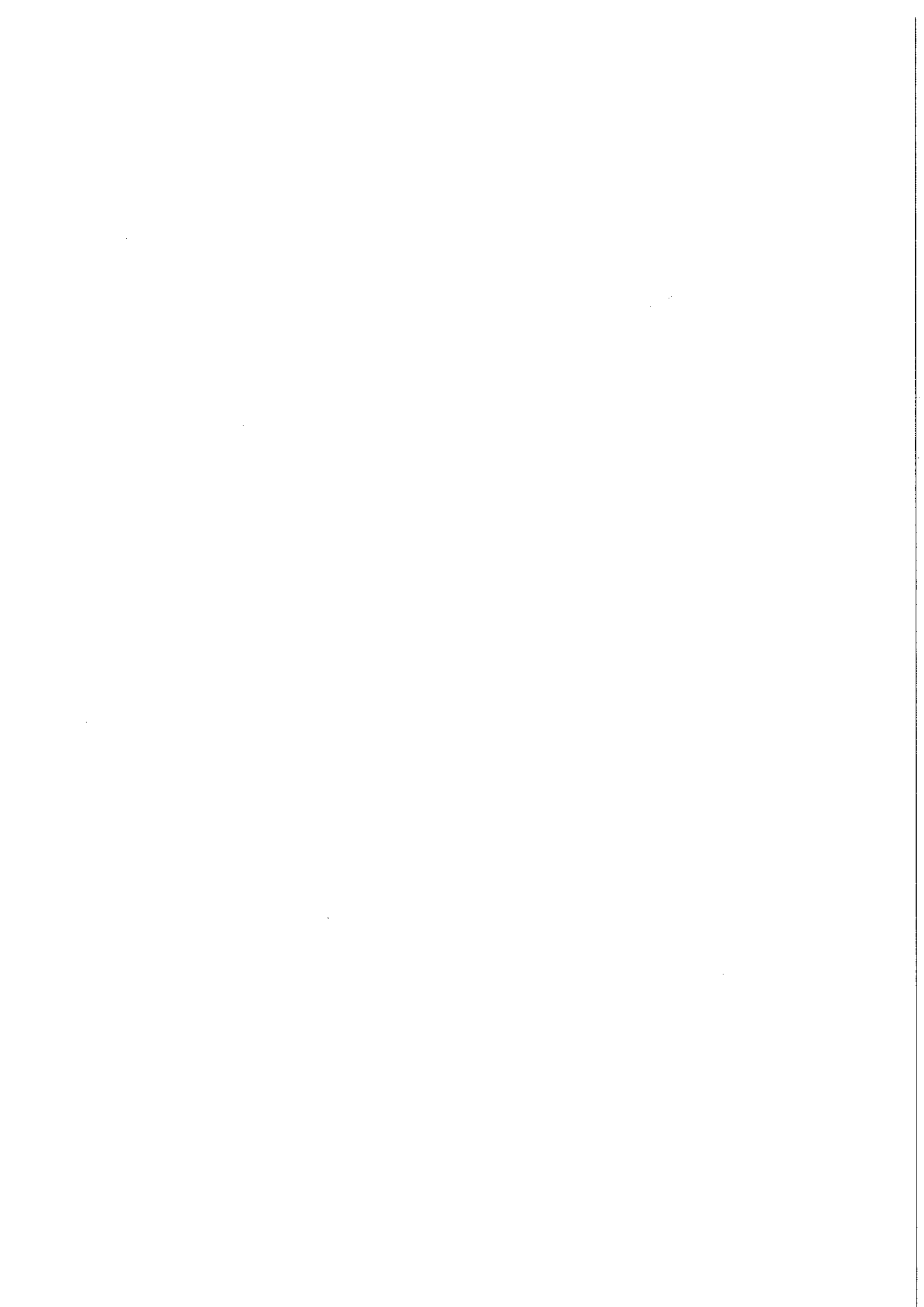
Som hem för vård eller boende räknas inte sådana särskilda

Som hem för vård eller boende räknas inte sådana särskilda

³ Senaste lydelse 2016:90.

boendeformer som avses i 5 kap. 5 § andra *stycket* eller 5 kap. 7 § tredje stycket socialtjänstlagen. boendeformer som avses i 5 kap. 5 § andra *och tredje styckena* eller 5 kap. 7 § tredje stycket socialtjänstlagen.

Denna lag träder i kraft den 2 april 2019.

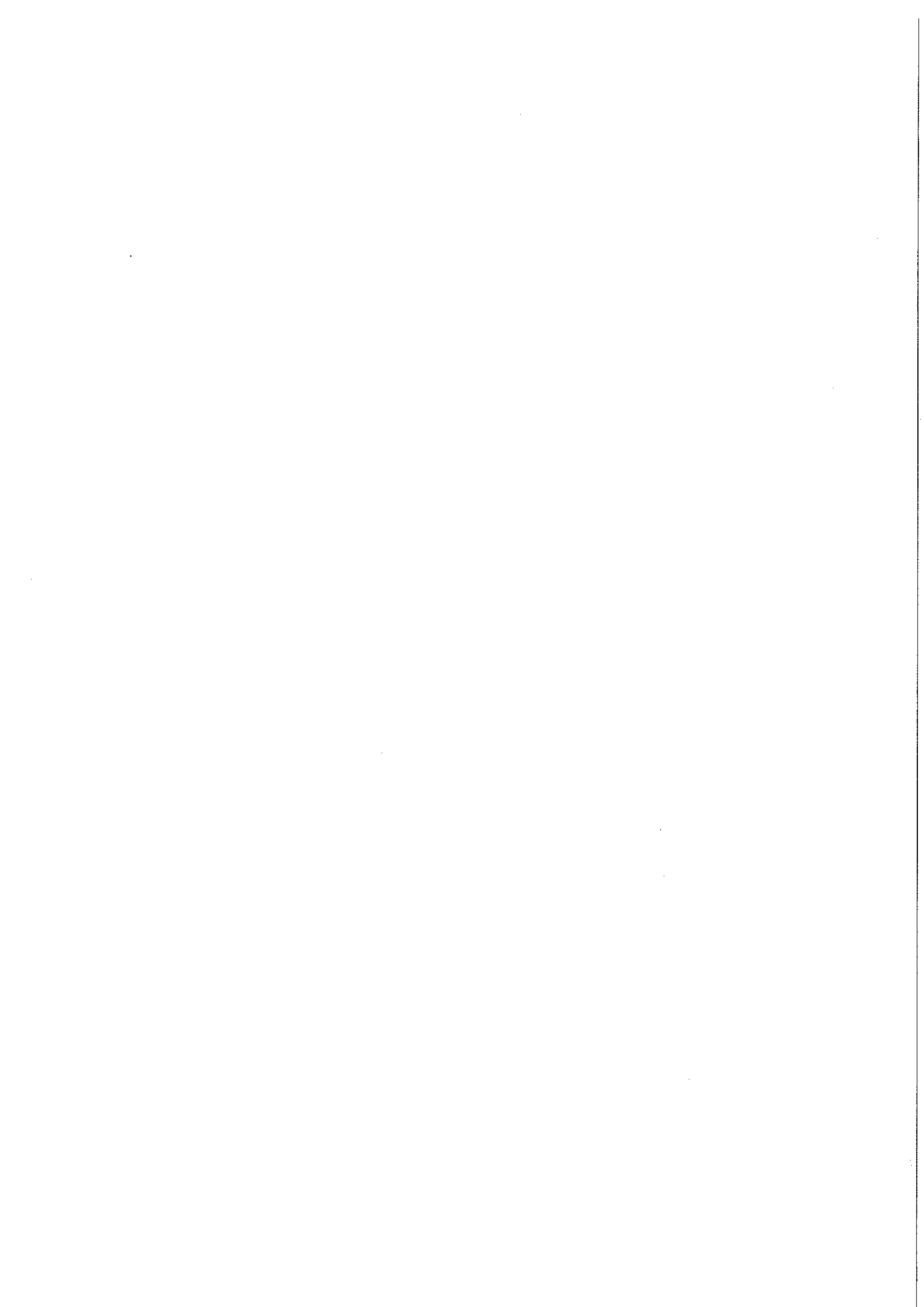
3 Bakgrund

Denna promemoria kompletterar Ds 2017:12 Om förenklat beslutsfattande och särskilda boendeformer för äldre som Socialdepartementet skickade ut på remiss i mars 2017.

I Ds 2017:12 föreslår regeringen att ett nytt tredje stycke ska föras in i 5 kap. 5 § socialtjänstlagen (2001:453) som anger att kommunen även får inrätta särskilda boendeformer för äldre människor som behöver stöd och hjälp i boendet och annan lättåtkomlig service (s.k. mellanboenden). Därigenom förtydligas kommunernas möjlighet att inrätta olika former av särskilt boende för äldre människor. I Ds 2017:12 är bedömningen att det finns behov av ett mellanboende för de äldre med behov av i första hand hemtjänst och social gemenskap och som inte behöver ha kapacitet för att kunna ge omfattande vård och omsorg alla tider på dygnet.

Förslaget gäller således äldre människor som har hemtjänst och som inte behöver ett särskilt boende med heldygnsomsorg men där kvarboende i ordinärt boende inte längre upplevs tryggt. Enligt förslaget om mellanboende ska stöd, hjälp och service som erbjuds få organiseras på samma sätt som vid hemtjänst i ordinärt boende. Skillnaden mot ordinärt boende är att den äldre får möjlighet att komma till ett särskilt boende som t.ex. kan erbjuda gemensamma måltider och umgänge vilket kan öka tryggheten och tillgodose behovet av gemenskap hos äldre. Skyldigheten att inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre personer som behöver heldygnsomsorg föreslås inte ändras.

Författningsförslagen i nu aktuell promemoria är framtagna av Socialdepartementet utifrån det förslag som lämnades i Ds 2017:12.

4 Överväganden och förslag

I Ds 2017:12 Om förenklat beslutsfattande och särskilda boendeformer för äldre föreslås att ett nytt tredje stycke ska föras in i 5 kap. 5 § socialtjänstlagen (2001:453), SoL, som anger att kommunen även får inrätta särskilda boendeformer för äldre människor som behöver stöd och hjälp i boendet och annan lättåtkomlig service.

4.1 Hemsjukvård

Förslag: Kommunen får erbjuda hemsjukvård även i mellanboenden.

Landstinget får överlåta sin skyldighet att erbjuda hemsjukvård i mellanboenden till en kommun, om landstinget och kommunen kommer överens om det. Om landstinget överlåtit skyldigheten till kommunen ska landstinget avsätta de läkarresurser som behövs för att enskilda ska kunna erbjudas en god hemsjukvård.

Skälen för förslaget: Utöver att landstinget har en skyldighet att erbjuda hemsjukvård gäller även att kommunen enligt 12 kap. 2 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), HSL, får erbjuda den som vistas i kommunen hemsjukvård i ordinärt boende. Enligt 14 kap. 1 § HSL får landstinget till en kommun inom landstinget överlåta sin skyldighet att erbjuda hemsjukvård i ordinärt boende, om landstinget och kommunen kommer överens om det. Av 16 kap. 1 § HSL framgår att landstinget till kommunerna inom landstinget ska avsätta de läkarresurser som behövs för att enskilda ska kunna erbjudas en god hemsjukvård i ordinärt boende, om landstinget

efter en överenskommelse med kommunen överlåtit ansvaret för vården till kommunen.

I mellanboenden torde den enskildes behov inte kräva tillgång till personal i samma utsträckning som för de som bor i andra särskilda boendeformer för äldre. I mellanboenden är kommunerna inte heller skyldiga att erbjuda kommunal hälso- och sjukvård enligt 12 kap. 1 § HSL.

Eftersom avsikten med mellanboendeformen är att öka tryggheten för äldre personer är det viktigt att kommunen får möjlighet att erbjuda hemsjukvård också i mellanboenden. Landstinget bör av samma skäl ha möjlighet att överlåta sin skyldighet att erbjuda sådan vård till kommunen om landstinget och kommunen kommer överens om det. I en sådan situation bör landstinget också, på motsvarande sätt som vid överlåtelse av skyldigheten att erbjuda hemsjukvård i ordinärt boende, vara skyldig att avsätta behövliga läkarresurser för att kunna erbjuda en god hemsjukvård i mellanboenden.

4.2 Tillståndsplikt

Förslag: Det ska krävas tillstånd av Inspektionen för vård och omsorg för att yrkesmässigt få bedriva verksamhet i form av mellanboende.

Skälen för förslaget: Enligt 7 kap. 1 § första stycket 2 SoL får ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en enskild individ inte utan tillstånd av Inspektionen för vård och omsorg, IVO, yrkesmässigt bedriva vissa former av verksamhet, däribland verksamhet i form av särskilda boendeformer som avses i 5 kap. 5 § andra stycket. Kommuner och landsting som driver sådan verksamhet ska anmäla verksamheten till IVO innan verksamheten påbörjas. Tillstånd att bedriva sådan verksamhet får enligt 7 kap. 2 § SoL beviljas endast om verksamheten uppfyller kraven på god kvalitet och säkerhet.

I socialtjänstförordningen (2001:937), SoF, ställs i 3 kap. 3–5 och 8 §§ jämförda med 4 kap. 4 § vissa krav på de särskilda boendeformer som avses i 5 kap. 5 § andra stycket SoL, dvs för service och omvårdnad för äldre människor som behöver särskilt

stöd. Verksamheten ska bygga på förtroende för och samarbete med den enskilde och utformas så att vistelsen i boendet upplevs som meningsfull. Den enskildes integritet ska respekteras och de insatser som görs ska anpassas till den enskildes individuella behov och förutsättningar. Verksamheten ska också bedrivas i fortlöpande samarbete med den socialnämnd som har det sammanhållande ansvaret för att den enskilde får det stöd och den hjälp som han eller hon behöver. Vidare ska det vid varje verksamhet finnas en person med lämplig utbildning som förestår verksamheten. Det ska också finnas sådan personal som i övrigt behövs för en ändamålsenlig verksamhet. Om den som vistas i boendet drabbas av allvarlig sjukdom eller av allvarligt olycksfall ska någon anhörig till denne samt socialnämnden underrättas utan dröjsmål.

I 4 kap. 1-3 §§ SoF regleras närmare vad en tillståndsansökan respektive anmälan till IVO ska innehålla. Bland annat ska det anges

- hur verksamheten ska bedrivas och dess omfattning,
- för vilka grupper verksamheten är avsedd,
- vem som ska förestå verksamheten,
- uppgifter om personalen samt dess utbildning och erfarenhet.

Vidare ska ritningar över verksamhetens lokaler samt uppgifter om hur brandskyddet är ordnat också ges in.

Enligt 3 kap. 3 § SoL ska insatserna inom socialtjänsten vara av god kvalitet. För att skapa så goda förutsättningar som möjligt för god kvalitet bedömer regeringen att också mellanboenden bör omfattas av tillstånds- och anmälningsplikt. Vidare bedömer regeringen att motsvarande tillståndskrav bör gälla som de som gäller för boenden för service och omvårdnad för äldre människor som behöver särskilt stöd.

4.3 Tillsyn

Bedömning: IVO:s tillsyn bör även omfatta mellanboenden.

Skälen för bedömningen: IVO utövar enligt 13 kap. 1 § SoL tillsyn över socialtjänsten. Med begreppet socialtjänst ska bl.a. förstås verksamhet enligt lagstiftning om socialtjänst, däribland enligt SoL (prop. 2000/01:80 s. 163). IVO:s tillsyn kommer därför

även att omfatta mellanboenden om dessa bedrivs i kommunens regi. Enligt 13 kap. 1 § SoL har IVO även tillsyn över verksamheter för vilka det krävs tillstånd enligt 7 kap. 1 § första stycket SoL. Eftersom regeringen föreslår tillståndsplikt även för mellanboenden (se avsnitt 1.2), kommer också enskilda verksamheter i form av mellanboenden att omfattas av IVO:s tillsyn.

4.4 Avgifter

Förslag: SoL:s regler om högkostnadsskydd för vissa avgifter enligt samma lag ska gälla även för avgifter för bostad i mellanboenden.

Skälen för förslaget: Enligt 2 kap. 5 § kommunallagen (2017:725) får kommuner och landsting ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som de tillhandahåller. Närmare bestämmelser om avgifter för socialtjänstinsatser finns i 8 kap. SoL. Av 8 kap. 2 § SoL följer att för bl.a. bostad i sådant särskilt boende som avses i 5 kap. 5 § andra stycket SoL, dvs. boendeformer för service och omvårdnad för äldre människor som behöver särskilt stöd, och som inte omfattas av 12 kap. jordabalken (den s.k. hyreslagen) får kommunen ta ut skäliga avgifter enligt grunder som kommunen bestämmer. Avgifterna får dock inte överstiga kommunens självkostnader.

I 8 kap. 3-9 §§ SoL finns ytterligare bestämmelser om högkostnadsskydd och förbehållsbelopp. Högkostnadsskyddet innebär att för plats i sådant särskilt boende som avses i 5 kap. 5 § andra stycket SoL får den enskildes avgifter enligt 8 kap. 5 § SoL per månad för år 2018 uppgå till högst en tolfedel av 0,5539 prisbasbelopp i de fall boendekostnaden inte i stället ska fastställas som hyra. Förbehållsbelopp är det belopp som den enskilde ska ha rätt att behålla av sina egna medel innan avgift får tas ut för hemtjänst, dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård respektive bostad i sådant särskilt boende som inte omfattas av hyreslagen.

Bestämmelserna om högkostnadsskydd och förbehållsbelopp infördes för att säkerställa att de människor som får insatser från omsorgen ska skyddas mot för höga avgifter (prop. 2000/01:149 s. 19). Kommunerna bör på motsvarande sätt som för sådant särskilt boende som avses i 5 kap. 5 § andra stycket få ta ut avgifter även för bostad i mellanboende. Samtidigt bör de som får plats i ett mellanboende skyddas mot höga avgifter. Bestämmelserna om högkostnadsskydd bör därför gälla även för avgifter för plats i mellanboende.

Om hus eller delar av hus genom avtal upplåtits till nyttjande mot ersättning gäller, i stället för SoL:s avgiftsbestämmelser, hyreslagens bestämmelser. En upplåtelse av bostad i särskilt boende har dock hittills inte alltid ansetts utgöra ett hyresavtal i hyreslagens mening. Avgörande är om upplåtelsen ingår som ett underordnat moment i vården och/eller servicen eller inte. För att hyreslagen ska vara tillämplig vid en upplåtelse av bostad i särskilt boende måste det alltså föreligga ett hyresförhållande. Så har enligt praxis i princip ansetts vara fallet vid upplåtelse av lägenhet och enbäddrum. I de fallen skyddas hyresgästen mot oskäligen hyresnivåer genom bestämmelser i hyreslagen (prop. 2000/01:149 s. 25 och 45 och Högsta förvaltningsdomstolens avgörande RÅ 2009 ref. 1). Det kan antas att de som erbjuds plats i ett mellanboende i de flesta fall kommer att erbjudas en lägenhet där den erbjudna vården och servicen kommer att vara underordnade moment. Därmed torde också i första hand hyreslagens bestämmelser om hyra, och inte SoL:s bestämmelser om högkostnadsskydd, bli tillämpliga.

4.5 Inget krav på tillgång till personal dygnet runt

Förslag: I mellanboenden ska inte krävas tillgång till personal dygnet runt.

Skälen för förslaget: I 2 kap. 3 § SoF anges att i en sådan särskild boendeform som avses i 5 kap. 5 § SoL ska det, utifrån den enskildes aktuella behov, finnas tillgång till personal dygnet runt som utan dröjsmål kan uppmärksamma om en boende behöver stöd och hjälp.

Ett mellanboende är enligt 5 kap. 5 § tredje stycket SoL avsett för äldre människor som behöver stöd och hjälp i boendet och annan lättåtkomlig service. Stöd, hjälp och service som erbjuds i ett mellanboende ska få organiseras på samma sätt som vid hemtjänst i ordinärt boende. Mellanboendet är därmed avsett för andra boende än de som behöver service och omvårdnad dygnet runt. Av det skälet bör SoF:s bestämmelse med krav på tillgång till personal dygnet runt, utifrån den enskildes aktuella behov, inte gälla för mellanboenden. Bestämmelse i SoF ska därför ändras på så sätt att bemanningskravet endast ska gälla i sådana särskilda boendeformer som avses i 5 kap. 5 § andra stycket SoL, dvs bostäder för service och omvårdnad för äldre människor som behöver särskilt stöd.

4.6 Förvaltningslagens tillämplighet

Förslag: På samma sätt som gäller för socialnämnden i ärenden om särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre människor som behöver särskilt stöd ska nämnden inte heller i ärenden om mellanboenden tillämpa förvaltningslagens bestämmelser om partsinsyn och kommunikation.

Den 1 juli 2018 träder den nya förvaltningslagen (2017:900), FL, i kraft. Liksom i den nuvarande förvaltningslagen regleras i den nya lagen bl.a. rätten till partsinsyn och kommunikation i ärenden. I 10 § FL anges att den som är part i ett ärende har rätt att ta del av allt material som har tillförts ärendet, med de begränsningar som följer av 10 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Av 25 § FL följer att innan en myndighet fattar ett beslut i ett ärende ska den, om det inte är uppenbart obehövt, underrätta den som är part om allt material av betydelse för beslutet och ge parten tillfälle att inom en bestämd tid yttra sig över materialet.

I 11 kap. 8 § SoL anges att i ärenden hos socialnämnden som avser myndighetsutövning mot någon enskild ska nämnden tillämpa vissa bestämmelser i FL. Av den föreslagna lydelsen i bestämmelsen framgår bl.a. att socialnämnden ska tillämpa ovan nämnda bestämmelser om partsinsyn och kommunikation. Dessa bestämmelser ska enligt 11 kap. 8 § andra stycket SoL inte tillämpas för uppgifter som rör någon annan sökande i ett ärende om ett

sådant boende som avses i 5 kap. 5 § andra stycket samma lag. De boendeformer som avses är särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre människor som behöver särskilt stöd.

Av förarbetena till 11 kap. 8 § SoL framgår att undantaget från bestämmelsen om kommunikation innebär att det inte är nödvändigt att ge alla sökanden till t.ex. en plats i ett särskilt boende rätt att yttra sig innan platsen beviljas någon viss av de sökande (prop. 1979/80:1 s. 566). Eftersom ett sådant undantag från kommunikationsskyldigheten och även undantag från rätten till partsinsyn också bör träffa uppgifter som rör någon annan sökande i ett ärende om ett boende som avses i det föreslagna tredje stycket i 5 kap. 5 § samma lag, dvs. mellanboenden, föreslås att 11 kap. 8 § SoL i enlighet med det nu anförda bör ändras.

4.7 Bostadsanpassningsbidrag

<p>Bedömning: Bostadsanpassningsbidrag bör kunna lämnas även för åtgärder i mellanboenden.</p>

Skälen för bedömningen: Den 12 oktober 2017 lämnade regeringen till Lagrådet ett förslag till ny lag om bostadsanpassningsbidrag. Förslaget bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Ändamålet med lagen är att genom bidrag till anpassning av bostäder ge personer med funktionsnedsättning möjlighet till ett självständigt liv i eget boende. Det är kommunerna som svarar för att bidrag lämnas. Bidrag lämnas för åtgärder för anpassning av bostadens fasta funktioner i och i anslutning till den bostad som ska anpassas. En förutsättning är dock att åtgärden är nödvändig för att bostaden ska vara ändamålsenligt som bostad för den funktionshindrade. Av remissens förslag till 6 § i lagen om bostadsanpassningsbidrag följer att bostadsbidrag, till skillnad från vad som hittills varit fallet, inte längre ska kunna lämnas för åtgärder i sådana bostäder som avses i 5 kap. 5 § andra stycket och 7 § tredje stycket SoL. Som skäl för ändringen anges i lagrådsremissen att en person som beviljas en bostad efter en särskild behovsprövning utifrån sin funktionsnedsättning enligt SoL ska kunna utgå från att vårdgivaren säkerställer att bostaden blir ändamålsenlig (s 32–33). Det ska inte heller göras

någon skillnad mellan de anpassningsbehov som förelegat vid inflyttningen och senare uppkomna behov beroende på nya funktionsnedsättningar. Det får då i stället övervägas om bostaden ska anpassas genom vårdgivarens försorg, genom bistånd eller om personer bör flytta till ett annat särskilt boende som kan tillgodose de nya behoven (s. 69).

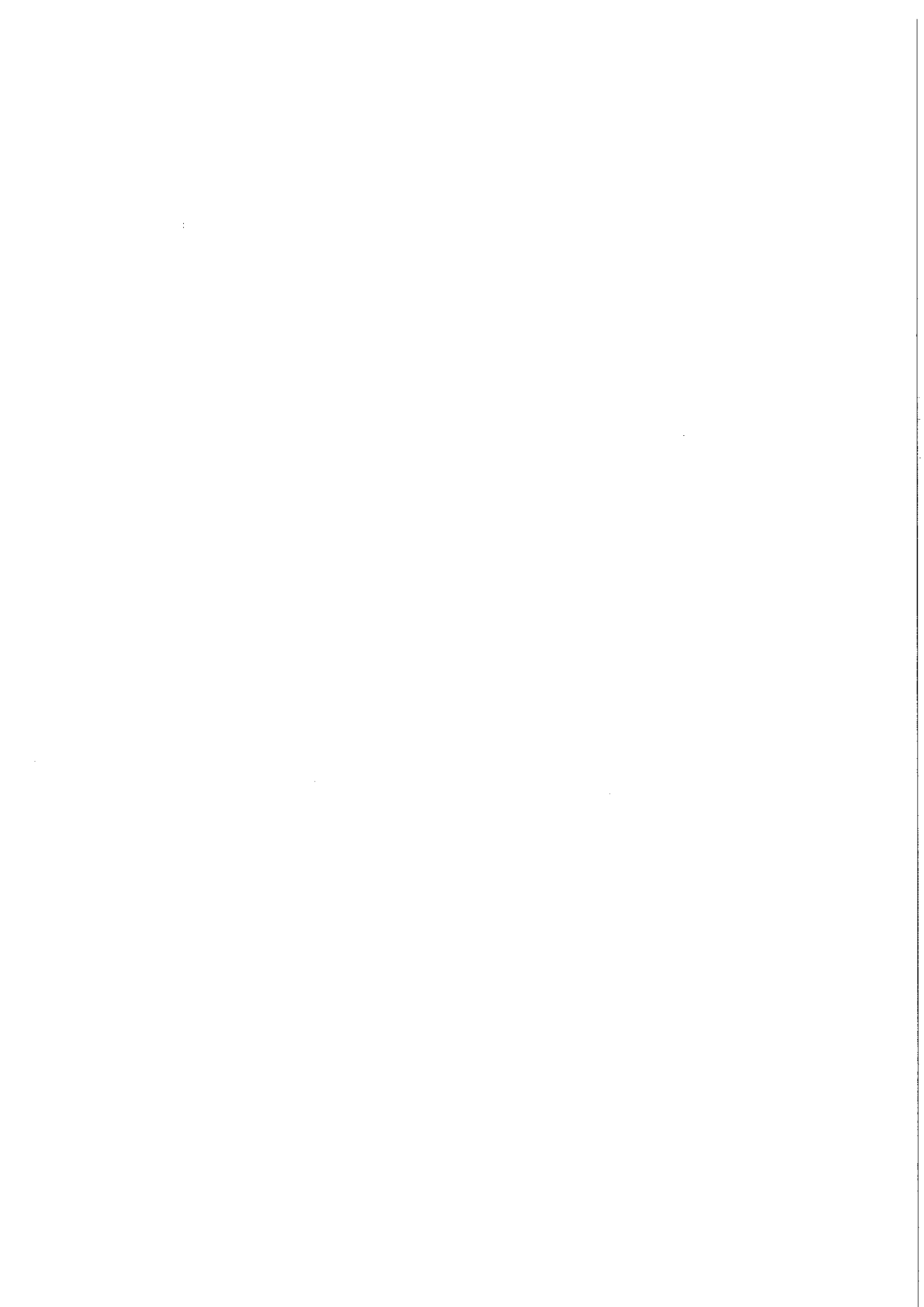
Ett mellanboende är avsett för äldre människor som behöver stöd och hjälp i boendet och annan lättåtkomlig service. Det ska främst vara en boendeform för äldre som har hemtjänst men där kvarboende i ordinärt boende inte längre upplevs tryggt. I fråga om bostadsanpassningsbidrag bör mellanboendeformen därför inte jämföras med de boendeformer som avses i 5 kap. 5 § andra stycket och 5 kap. 7 § tredje stycket SoL, dvs. särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre människor som behöver särskilt stöd och boendeformer för människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring. Därför bör det i mellanboenden inte ställas några krav på att vårdgivaren ska säkerställa att bostaden blir ändamålsenlig för den enskilde. Av det skälet bör bostadsanpassningsbidrag kunna lämnas för åtgärder i mellanboenden.

5 Ikraftträdandebestämmelser

Förslag: Bestämmelserna ska träda i kraft den 2 april 2019.

Skälen för förslaget: Regeringen är angelägen om att de nya bestämmelserna träder ikraft så snart som möjligt. För att kommuner och landsting ska få så bra planeringsförutsättningar som möjligt bedömer regeringen dock att samtliga förslag till bestämmelser bör träda ikraft först den 2 april 2019.

Några övergångsbestämmelser bedöms inte behövas.

6 Konsekvenser

Med den föreslagna ändringen i 5 kap. 5 § socialtjänstlagen (2001:453), SoL, enligt Ds 2017:12, förtydligas kommunernas möjlighet att inrätta särskilda boenden för äldre människor som behöver stöd och hjälp i boendet och annan lättåtkomlig service. I regel är det fråga om behov av sådan omsorg som kan ges inom ramen för hemtjänst.

De föreslagna ändringar som redogjorts för i föreliggande promemoria handlar om att kommunerna ska få erbjuda hemsjukvård i mellanboenden, att tillståndsplikt ska gälla för mellanboenden som bedrivs av privata utförare, att IVO ska ha tillsyn över mellanboenden, att SoL:s regler om högkostnadsskydd för avgifter för plats i särskilda boenden ska gälla även för mellanboenden, att det inte ska krävas tillgång till personal dygnet runt samt att socialnämnden inte ska tillämpa förvaltningslagens (2017:900) bestämmelser om partsinsyn och kommunikation i ärenden om mellanboende.

Den kommunala självstyrelsen

Den kommunala självstyrelsen regleras bl.a. i 14 kap. regeringsformen. Enligt 14 kap. 3 § regeringsformen bör en inskränkning i den kommunala självstyrelsen inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har föranlett inskränkningen. Innebörden av bestämmelsen är att inskränkningar i den kommunala självstyrelsen ska prövas mot en proportionalitetsprincip. Den slutliga bedömningen av hur denna prövning faller ut görs av riksdagen i samband med att riksdagen tar ställning i lagstiftningsärendet (se prop. 2009/10:80 s. 296).

Kommunernas skyldighet att lämna bistånd regleras i SoL. En grundprincip i SoL är att enskilda ska få det stöd och den hjälp som

de behöver (2 kap. 1 § SoL). Individuellt anpassade insatser till enskilda beviljas efter behovsprövning enligt 4 kap. 1 § SoL. Bistånd ska ges om behoven inte kan tillgodoses på annat sätt. Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå.

Några av de föreslagna ändringarna innebär en viss inskränkning i den kommunala självstyrelsen. Dessa är införandet av statlig tillsyn och tillståndsplikt samt högkostnadsskydd för avgifter vilket begränsar kommunernas rätt att ta ut avgifter. Däremot bedöms inte möjligheten för kommunerna att erbjuda hemsjukvård i mellanboenden innebära någon inskränkning. Det är snarare en utvidgad befogenhet och att hemsjukvården ska kunna erbjudas i en annan boendeform bör inte påverka självstyrelsen. Inskränkningen av förvaltningslagens tillämplighet och att det inte ska krävas bemanning dygnet runt bedöms inte heller påverka självstyrelsens omfattning. Den inskränkning som följer av de ovan nämnda ändringarna bedöms som proportionerlig för att säkerställa boendeformens kvalitet och förutsättningar för att det ska bli rimliga kostnader för de äldre som efterfrågar ett tryggare boende. Det bedöms inte kunna uppnås på ett för den kommunala självstyrelsen mindre ingripande sätt. Sammantaget kan därför förslagets inskränkning i den kommunala självstyrelsen inte anses gå utöver vad som är nödvändigt i förhållande till förslagets syfte.

Konsekvenser för företag

Om företag kommer att behöva tillstånd för mellanboenden kommer det innebära en administrationskostnad. Vårdföretagarnas medlemmar uppskattar att det inom äldreomsorgen och individ- och familjeomsorgen tillsammans handlar om cirka 800 verksamheter. Enligt Inspektionen för vård och omsorg, IVO, årsredovisning 2016 hade 464 verksamheter inom äldreomsorgen tillstånd och 13 enskilda verksamheter hade varit föremål för tillsyn. Verksamheterna avsåg särskilt boende, korttidsboende och dagverksamheter.

Enligt Vårdföretagarna uppskattas kostnaden till mellan 4 000–20 000 kr per tillståndsansökan, eller 1–7 arbetsdagar. Den lägre kostnaden avser den tid företaget lägger på själva ansökan. Den högre siffran avser den tid företaget lägger på ansökan inklusive tid

för kompletteringar som IVO begär, platsbesök, framtagande av brandskyddshandlingar, brandskyddsbesök, framtagande av ritningar etc.

Konsekvenser för staten

Tillståndsplikt för och tillsyn över mellanboenden kan på sikt medföra ökade kostnader för IVO. Uppgifter från IVO gör gällande att genomsnittskostnaden för att handlägga nyansökningar av tillstånd inom socialtjänst/LSS uppskattas till 30 000 kronor. Snittkostnaden 2016 för tillståndsärenden socialtjänst/LSS var, enligt IVO, 22 000 kronor och inbegriper ansökningar om ändringar av redan befintliga tillstånd. Intresset för att tillhandahålla en mellanboendeform, och därmed hur många verksamheter det kan handla om, är i nuläget svårt att uppskatta.

När det gäller egeninitierad tillsyn så är kostnaden enligt IVO varierande, snittet de senaste tre åren ligger på 63 000 kronor per ärende. Genomsnittet rör dock tillsyn generellt och är inte uppdelat på verksamhetsområde. Spännvidden inom detta ärendeslag är också stor, det kan handla om allt från en kort handläggning till en omfattande tillsynsinsats och därmed kan kostnaderna variera stort.

Konsekvenser för kommunerna

Enligt Äldreguiden 2017 finns det 2 187 särskilda boenden. Enligt Socialstyrelsen bodde drygt 82 000 personer permanent i särskilt boende i december 2016. Kostnaden 2016 för hälso- och sjukvårdsinsatser i särskilt boende, egen regi inklusive hemsjukvård, var drygt 67 000 kronor. Mediankostnaden för kommunerna 2015 per boende i särskilt boende var drygt 807 000 kronor. Kostnad per hemtjänstbrukare samma år var drygt 266 000 kronor. Kostnaden för en plats i det aktuella mellanboendet kan antas hamna någonstans däremellan då det inte krävs bemanning motsvarande heldygnsomsorg fast däremot kan medföra en ökad kostnad för boendet i sig jämfört med en hemtjänstbrukare i ordinärt boende. Om kommunerna erbjuder äldre människor plats i mellanboende, skulle det kunna leda till att minska trycket på

plats i särskilt boende med heldygnsomsorg. Kostnaden för platser i särskilt boende med heldygnsomsorg kan då följaktligen tänkas minska.

Enligt Ds 2017:12 uppgår gruppen som är 85 år eller äldre och som redan har hemtjänst och upplever stora besvär av ensamhet till ca 6 000 personer. I mediankommunen kan det röra sig om ca 20 boendeplatser. De kommuner som bedömer att de till en acceptabel kostnad genom mellanboenden kan skapa ett tryggare boendealternativ för målgruppen antas ha den största benägenheten att välja den lösningen. Även för kommuner där de allmänna förutsättningarna för bostadsbyggande är mindre goda kan en mellanboendeform vara en möjlighet. De lokala förhållandena avgör vilka boenden som kommunen behöver kunna erbjuda äldre för att skapa trygghet för målgruppen. Den föreslagna bestämmelsen förtydligar dock att socialnämnden kan erbjuda ett ytterligare boendealternativ för äldre, som jämfört med fortsatt ordinärt boende ger bättre levnadsvillkor för äldre till likvärdig kostnad för kommunen.

Det är rimligt att anta att efterfrågan på mellanboende kan bli större än kapaciteten, åtminstone inledningsvis. Kommunen får då precis som hittills överväga hur enskilda personers behov av trygghet kan tillgodoses på annat sätt.

Jämställdhet mellan kvinnor och män

Kvinnor lever längre än män. Enligt Socialstyrelsen var andelen män 32 % och andelen kvinnor 68 % (+65) i särskilt boende i december 2016. Insatsen torde således komma fler kvinnor än män till del.

Förslagen bedöms leda till ett minskat tryck på insatser från anhöriga vilket har störst betydelse för kvinnor eftersom de oftare än män påverkas negativt av att utföra anhöringsinsatser. En minskad belastning på anhöriga så att färre personer, främst kvinnor, väljer att minska sin arbetstid eller sluta arbeta helt har både positiva privatekonomiska konsekvenser och positiva samhällsekonomiska konsekvenser.

Sammantaget antas förslaget ha positiva effekter på jämställdhet mellan kvinnor och män.

7 Författningskommentar

7.1 Förslaget till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)

7 kap. Föreskrifter om enskild verksamhet och anmälningsplikt

1 § Ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en enskild individ får inte utan tillstånd av Inspektionen för vård och omsorg yrkesmässigt bedriva

1. verksamhet i form av stödboende eller hem för vård eller boende enligt 6 kap.,
2. verksamhet i form av boenden som motsvarar dem som avses i 5 kap. 5 § andra och tredje styckena eller 5 kap. 7 § tredje stycket,
3. verksamhet i form av hem för viss annan heldygnsvård,
4. verksamhet i form av hem eller öppen verksamhet för vård under en begränsad del av dygnet, oavsett var verksamheten bedrivs, eller
5. verksamhet som har till uppgift att till socialnämnden föreslå familjehem och jourhem till barn samt som lämnar stöd och handledning till sådana hem som tar emot barn.

Kommun och landsting som driver verksamhet som avses i första stycket 1–4 ska anmäla denna verksamhet till Inspektionen för vård och omsorg innan verksamheten påbörjas.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.2. Genom ändringen i paragrafens första stycke klargörs att även mellanboenden enligt 5 kap. 5 § tredje stycket ska omfattas av tillstånds- och anmälningsplikt på motsvarande sätt som de övriga särskilda boendeformer för äldre som avses i 5 kap. 5 § andra stycket och 5 kap. 7 § tredje stycket socialtjänstlagen (2001:453), SoL.

Ytterligare bestämmelser om krav på den tillståndspliktiga verksamhetens utformning och om tillståndsprövningen finns i 3 och 4 kap. socialtjänstförordningen (2001:937).

Förarbeten finns i prop. 1996/97:124 s. 144-147 och s. 186.

8 kap. Avgifter

2 § För familjerådgivning, verksamhet för barn och unga enligt 5 kap. 1 § som inte är stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär, föräldrautbildning inför adoption, hemtjänst, dagverksamhet, bostad i sådant särskilt boende som avses i 5 kap. 5 § andra och tredje styckena eller 7 § tredje stycket och som inte omfattas av 12 kap. jordabalken eller för annan liknande social tjänst får kommunen ta ut skäliga avgifter enligt grunder som kommunen bestämmer. Avgifterna får dock inte överstiga kommunens självkostnader.

I fråga om avgifter för hemtjänst, dagverksamhet och bostad i särskilt boende finns ytterligare bestämmelser i 3–9 §§.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.4. Genom ändringen i paragrafens första stycke tydliggörs att även mellanboenden i likhet med de särskilda boendeformer som avses i 5 kap. 5 § andra stycket ska omfattas av SoL:s bestämmelser om högkostnadsskydd.

Paragrafen är inte tillämplig på en upplåtelse av en bostad i särskilt boende som omfattas av 12 kap. jordabalken (hyreslagen). Avgöranden för tillämpligheten är om upplåtelsen kan anses utgöra ett hyresförhållande i hyreslagens mening eller inte. Enligt praxis har det hittills vid upplåtelse av lägenhet och rum i särskilt boende vanligtvis ansetts vara fråga om ett hyresförhållande.

11 kap. Handläggning av ärenden

8 § I ärenden hos socialnämnden som avser myndighetsutövning mot någon enskild ska nämnden tillämpa följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900):

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 11 och 12 §§ om åtgärder om handläggningen försenas,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,

- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande.

Bestämmelserna i 10 och 25 §§ förvaltningslagen tillämpas dock inte i fråga om uppgifter som rör någon annan sökande i ett ärende om ett sådant boende som avses i 5 kap. 5 § andra och tredje styckena eller 7 § tredje stycket eller om någon annan liknande social tjänst.

Vad som sägs i första stycket gäller också när det är fråga om en ansökan eller ett yttrande till en annan myndighet i ett mål eller ärende som rör myndighetsutövning mot enskild hos denna.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.6. Ändringen i *andra stycket* slår fast att begränsningen av tillämpningen av bestämmelserna i 10 och 25 §§ förvaltningslagen gäller ärenden om särskilda boendeformer enligt i 5 kap. 5 § andra och tredje styckena SoL, dvs även för mellanboenden. Ändringen innebär i fråga om partsinsyn och kommunikation att det, på motsvarande sätt som gäller i ärenden om plats i särskilt boende för service och omvårdnad för äldre människor som behöver särskilt stöd, inte heller är nödvändigt att ge alla sökanden till en plats i ett mellanboende rätt att yttra sig eller innan platsen beviljas någon viss av de sökande.

Ikraftträdandebestämmelser

Av bestämmelsen framgår att lagarna ska träda i kraft den 2 april 2019. Bestämmelserna behandlas i avsnitt 5.

7.2 Förslaget till lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)

12 kap. Ansvar att erbjuda hälso- och sjukvård

2 § Kommunen får erbjuda den som vistas i kommunen hälso- och sjukvård i hemmet (hemsjukvård) i ordinärt och i sådant särskilt boende som avses i 5 kap. 5 § tredje stycket socialtjänstlagen (2001:453).

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.1. Genom ändringen slås fast att kommunen ska få möjlighet att erbjuda hemsjukvård inte bara i ordinärt boende utan även i mellanboenden enligt 5 kap. 5 § tredje stycket SoL.

Förarbeten finns i prop. 1990/91:14 s. 56 f. och 152 f.

14 kap. Överlåtelse av ansvar från landsting till kommun

1 § Landstinget får till en kommun inom landstinget överlåta skyldigheten att erbjuda hälso- och sjukvård i hemmet (hemsjukvård) i ordinärt *och i sådant särskilt boende som avses i 5 kap. 5 § tredje stycket socialtjänstlagen (2001:453)* om landstinget och kommunen kommer överens om det. Överenskommelsen får inte avse ansvar för hälso- och sjukvård som ges av läkare. Överenskommelsen får även avse ansvar för sådana förbrukningsartiklar som avses i 8 kap. 9 §.

Landstinget får lämna sådant ekonomiskt bidrag till kommunen som motiveras av överlåtelsen.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.1. Genom ändringen i *första stycket* tydliggörs att landstinget beträffande såväl ordinärt boende som mellanboende enligt 5 kap. 5 § tredje stycket SoL får överlåta sin skyldighet att erbjuda hemsjukvård. En förutsättning för överlåtelsen är dock att landstinget och kommunen kommer överens om det.

Förarbeten finns i prop. 1990/91:14 s. 56 f. och s. 152 f., prop. 1996/97:27 s. 50 f. och s. 115 samt i prop. 2005/06:115 s. 38 f och s. 178.

16 kap. Samverkan mellan huvudmännen

1 § Landstinget ska till kommunerna inom landstinget avsätta de läkarresurser som behövs för att enskilda ska kunna erbjudas en god hälso- och sjukvård i särskilt boende och i dagverksamhet enligt 12 kap. 1 §. Detsamma gäller hemsjukvård i ordinärt *och i sådant särskilt boende som avses i 5 kap. 5 § tredje stycket socialtjänstlagen (2001:453)*, om en kommun ansvarar för vården enligt 14 kap. 1 §.

Landstinget ska med kommunerna inom landstinget sluta avtal om omfattningen av och formerna för läkarmedverkan.

Om landstinget inte uppfyller sina skyldigheter enligt avtalet att tillhandahålla läkare, har kommunen rätt att på egen hand anlita läkare och få ersättning för sina kostnader för det från landstinget.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.1. Ändringen i *första stycket* är en konsekvens av ändringen av 14 kap. 1 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) som slår fast att landstinget till en kommun inom landstinget får överlåta skyldigheten att erbjuda hemsjukvård även i mellanboenden om landstinget och kommunen kommer överens om det. Om en sådan överlåtelse skett ska landstinget avsätta de läkarresurser som behövs för att enskilda ska kunna erbjudas en god hemsjukvård.

Förarbeten finns i prop. 2005/06:115 s. 40 f. och s. 178 f.

Ikraftträdandebestämmelser

Av bestämmelsen framgår att lagarna ska träda i kraft den 2 april 2019. Bestämmelserna behandlas i avsnitt 5.

7.3 Förslaget till förordning om ändring i socialtjänstförordningen (2001:937)

2 kap. Bestämmelser om riksnormen och särskilda boendeformer

3 § I en sådan särskild boendeform som avses i 5 kap. 5 § *andra stycket* socialtjänstlagen (2001:453) ska det, utifrån den enskildes aktuella behov, finnas tillgång till personal dygnet runt som utan dröjsmål kan uppmärksamma om en boende behöver stöd och hjälp. Den boende ska ges det stöd och den hjälp som behövs till skydd för liv, personlig säkerhet eller hälsa.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.5. Genom ändringen slås fast att kravet på tillgång till personal dygnet runt efter den enskildes aktuella behov inte ska gälla för mellanboenden, utan enbart för sådana särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre människor som behöver särskilt stöd och som avses i 5 kap. 5 § *andra stycket* SoL.

3 kap. Vård utanför det egna hemmet

1 § Med hem för vård eller boende avses ett hem inom socialtjänsten som tar emot enskilda för vård eller behandling i förening med ett boende. Om ett sådant hem drivs av ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en enskild individ krävs dessutom att verksamheten bedrivs yrkesmässigt.

Som hem för vård eller boende räknas inte sådana särskilda boendeformer som avses i 5 kap. 5 § andra och tredje styckena eller 5 kap. 7 § tredje stycket socialtjänstlagen.

Genom ändringen i *andra stycket* förtydligas att som hem för vård och boende räknas varken mellanboenden eller sådana särskilda boendeformer som avses i 5 kap. 5 § andra stycket SoL.

Ikraftträdandebestämmelser

Av bestämmelsen framgår att förordningarna ska träda i kraft den 2 april 2019. Bestämmelserna behandlas i avsnitt 5.

Departementsserien 2017

Kronologisk förteckning

1. Elektronisk övervakning av kontaktförbud. Ju.
2. Åldersdifferentierat underhållsstöd och höjt grundavdrag för bidragsskyldiga föräldrar. S.
3. Genomförande av ICT-direktivet. Ju.
4. Sjukpenning i avvaktan på slutligt beslut. S.
5. Effektivare sanktioner i livsmedelskedjan m.m. N.
6. Förslag till lag om ersättning till personer som har fått ändrad könstillhörighet fastställd i vissa fall. S.
7. Kommunikation för vår gemensamma säkerhet. Uppdrag om en utvecklad och säker kommunikationslösning för aktörer inom allmän ordning, säkerhet, hälsa och försvar. Ju.
8. Kultursamverkan för ett Sverige som håller ihop. Framtida inriktning och utvecklingsmöjligheter för kultursamverkansmodellen. Ku.
9. Förstärkt rehabilitering för återgång i arbete. S.
10. ILO:s konvention om anständiga arbetsvillkor för hushållsarbetare. A.
11. Ändrade regler om retroaktivitet avseende efterlevandestöd. S.
12. Om förenklat beslutsfattande och särskilda boendeformer för äldre. S.
13. Skadeståndets bestämmande vid finansiell rådgivning. Fi.
14. Vissa ändringar i läkemedelslagen. S.
15. Ökat konsulärt skydd för unionsmedborgare och deras familjemedlemmar. Genomförande av direktiv (EU) 2015/637. UD.
16. Arbetsplatsinspektioner och höjd särskild avgift. Ju.
17. En ny lag om försäkringsdistribution. Fi.
18. Karensavdrag – en mer rättvis självrisk. S.
19. Anpassningar av de fastighetsrättsliga, associationsrättsliga, transporträttsliga och immaterialrättsliga författningarna till dataskyddsförordningen. Ju.
20. Regionalt utvecklingsansvar i Stockholms, Kalmar och Blekinge län. Fi.
21. Skyldighet för vissa offentliga funktionärer att anmäla innehav av finansiella instrument. Fi.
22. Utstationering och vägtransporter. A.
23. Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om personlig skyddsutrustning. Fi.
24. Skjutvapen och explosiva varor – Skärpta straff för de grova brotten. Ju.
25. Nya ungdomspåföljder. Ju.
26. En anpassning till dataskyddsförordningen – kreditupplysningslagen och några andra författningar. Ju.
27. Genomförande av säsonganställningsdirektivet. Ju.
28. En anpassning till dataskyddsförordningen av dataskyddsbestämmelser inom Näringsdepartementets verksamhetsområde. N.
29. Utökade möjligheter till utbyte av läkemedel. S.
30. Ett entreprenörsansvar i bygg- och anläggningsbranschen. A.
31. Elektroniska fakturor vid offentlig upphandling. Fi.
32. Biologiskt mångfald och ekosystemtjänster. Kontrollstation 2016. M.
33. Anpassningar till dataskyddsförordningen av registerförfattningar inom Arbetsmarknadsdepartementets ansvarsområde. A.
34. Ändringar i bestämmelser om val till Sametinget. K.
35. Körkortslån. A.
36. En snabbare lagföring. Försöksprojekt med ett snabbförfarande i brottmål. Ju.

37. Frekventa och omfattande ärenden om utlämnande av allmän handling. Ju.
38. Livstidsstraff för mord. Ju.
39. Legitimation för hälso- och sjukvårdskuratorer. S.
40. Ändringar i vissa författningar inom Finansdepartementets ansvarsområde med anledning av EU:s dataskyddsreform. Fi.
41. En omarbetad domstolsdatalag. Anpassning till EU:s dataskyddsförordning. Ju.
42. Följdändringar till ny förvaltningslag. Ju.
43. Konsultation i frågor som rör det samiska folket. Ku.
44. Elmarknadslag. M.
45. En omarbetad utlänningsdatalag. Anpassning till EU:s dataskyddsförordning. Ju.
46. Kriminalvårdens datalag. Anpassning till EU:s dataskyddsförordning. Ju.
47. Utredningar avseende vissa skador och dödsfall. S.
48. Statistik på upphandlingsområdet. Fi.
49. Omedelbart omhändertagande av barn och unga i vissa internationella situationer. S.
50. Ett moderniserat medinflytande för totalförsvarspliktiga. Fö.
51. Sweden's sixth national report under the Joint Convention on the safety of spent fuel management and on the safety of radioactive waste management. M.
52. Tillgång till upphovsrättsligt skyddat material för personer med läsnedsättning. Ju.
53. Rätten till offentlig försvarare. Genomförande av EU:s rättshjälpsdirektiv. Ju.
54. En anpassning till dataskyddsförordningen av författningar inom Miljö- och energidepartementets verksamhetsområde. M.
55. En karensdag mindre i arbetslöshetsförsäkringen. A.
56. Bastjänstgöring för läkare. S.
57. Följdändringar till ändrade mediegrundlagar. Ju.
58. EU:s dataskyddsreform – anpassningar av vissa författningar om allmän ordning och säkerhet. Ju.
59. Regelförenklingar inom ekonomisk familjepolitik. S.
60. Genomförande av webbtillgänglighetsdirektivet. Fi.
61. Ett enhetligt regionalt utvecklingsansvar. Fi.
62. Ett särskilt straffansvar för deltagande i en terroristorganisation. Ju.
63. Reglering av ekonomiska förmåner för förtroendevalda i Sametinget. Ku.
64. Mindre eller obetydliga fel gällande villkoren för arbetstillstånd. Ju.
65. Säkerhetshöjande åtgärder vid Sametingets sammanträden. Ku.
66. Motståndskraft. Inriktningen av totalförsvaret och utformningen av det civila försvaret 2021–2025. Fö.
67. Lönegaranti och utbetalande myndighet. A.
68. Förutsättningar för vissa särskilda boendeformer för äldre. S.

Departementsserien 2017

Systematisk förteckning

Arbetsmarknadsdepartementet

- ILO:s konvention om anständiga arbetsvillkor för hushållsarbetare. [10]
- Utstationering och vägtransporter. [22]
- Ett entreprenörsansvar i bygg- och anläggningsbranschen. [30]
- Anpassningar till dataskyddsförordningen av registerförfattningar inom Arbetsmarknadsdepartementets ansvarsområde. [33]
- Körkortslån. [35]
- En karensdag mindre i arbetslöshetsförsäkringen. [55]
- Lönegaranti och utbetalande myndighet. [67]

Finansdepartementet

- Skadeståndets bestämmande vid finansiell rådgivning. [13]
- En ny lag om försäkringsdistribution. [17]
- Regionalt utvecklingsansvar i Stockholms, Kalmar och Blekinge län. [20]
- Skyldighet för vissa offentliga funktionärer att anmäla innehav av finansiella instrument. [21]
- Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om personlig skyddsutrustning. [23]
- Elektroniska fakturor vid offentlig upphandling. [31]
- Ändringar i vissa författningar inom Finansdepartementets ansvarsområde med anledning av EU:s dataskyddsreform. [40]
- Statistik på upphandlingsområdet. [48]
- Genomförande av webbtillgänglighetsdirektivet. [60]
- Ett enhetligt regionalt utvecklingsansvar. [61]

Försvarsdepartementet

- Ett moderniserat medinflytande för totalförsvarspiktiga. [50]
- Motståndskraft. Inriktningen av totalförsvaret och utformningen av det civila försvaret 2021–2025. [66]

Justitiedepartementet

- Elektronisk övervakning av kontaktförbud. [1]
- Genomförande av ICT-direktivet. [3]
- Kommunikation för vår gemensamma säkerhet. Uppdrag om en utvecklad och säker kommunikationslösning för aktörer inom allmän ordning, säkerhet, hälsa och försvar. [7]
- Arbetsplatsinspektioner och höjd särskild avgift. [16]
- Anpassningar av de fastighetsrättsliga, associationsrättsliga, transporträttsliga och immaterialrättsliga författningarna till dataskyddsförordningen. [19]
- Skjutvapen och explosiva varor – Skärpta straff för de grova brotten. [24]
- Nya ungdomspåföljder. [25]
- En anpassning till dataskyddsförordningen – kreditupplysningslagen och några andra författningar. [26]
- Genomförande av säsongsanställningsdirektivet. [27]
- En snabbare lagföring. Försöksprojekt med ett snabbförfarande i brottmål. [36]
- Frekventa och omfattande ärenden om utlämnande av allmän handling. [37]
- Livstidsstraff för mord. [38]
- En omarbetad domstolsdatalog. Anpassning till EU:s dataskyddsförordning. [41]
- Följändringar till ny förvaltningslag. [42]

En omarbetad utlämningsdatalag, Anpassning till EU:s dataskyddsförordning. [45]

Kriminalvårdens datalag. Anpassning till EU:s dataskyddsförordning. [46]

Tillgång till upphovsrättsligt skyddat material för personer med läsnedsättning. [52]

Rätten till offentlig försvarare. Genomförande av EU:s rättshjälpsdirektiv. [53]

Följdändringar till ändrade mediegrundlagar. [57]

EU:s dataskyddsreform – anpassningar av vissa författningar om allmän ordning och säkerhet. [58]

Ett särskilt straffansvar för deltagande i en terroristorganisation. [62]

Mindre eller obetydliga fel gällande villkoren för arbetstillstånd. [64]

Kulturdepartementet

Kultursamverkan för ett Sverige som håller ihop. Framtida inriktning och utvecklingsmöjligheter för kultursamverkansmodellen. [8]

Ändringar i bestämmelser om val till Sametinget. [34]

Konsultation i frågor som rör det samiska folket. [43]

Reglering av ekonomiska förmåner för förtroendevalda i Sametinget. [63]

Säkerhetshöjande åtgärder vid Sametingets sammanträden. [65]

Miljö- och energidepartementet

Biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Kontrollstation 2016. [32]

Elmarknadslag. [44]

Sweden's sixth national report under the Joint Convention on the safety of spent fuel management and on the safety of radioactive waste management. [51]

En anpassning till dataskyddsförordningen av författningar inom Miljö- och energidepartementets verksamhetsområde. [54]

Näringsdepartementet

Effektivare sanktioner i livsmedelskedjan m.m. [5]

En anpassning till dataskyddsförordningen av dataskyddsbestämmelser inom Näringsdepartementets verksamhetsområde. [28]

Socialdepartementet

Åldersdifferentierat underhållsstöd och höjt grundavdrag för bidragsskyldiga föräldrar. [2]

Sjukpenning i avvaktan på slutligt beslut. [4]

Förslag till lag om ersättning till personer som har fått ändrad könstillhörighet fastställd i vissa fall. [6]

Förstärkt rehabilitering för återgång i arbete. [9]

Ändrade regler om retroaktivitet avseende efterlevandestöd. [11]

Om förenklat beslutsfattande och särskilda boendeformer för äldre. [12]

Vissa ändringar i läkemedelslagen. [14]

Karensavdrag – en mer rättvis självrisk. [18]

Utökade möjligheter till utbyte av läkemedel. [29]

Legitimation för hälso- och sjukvårdskuratorer. [39]

Utredningar avseende vissa skador och dödsfall. [47]

Omdelbart omhändertagande av barn och unga i vissa internationella situationer. [49]

Bastjänstgöring för läkare. [56]

Regelförenklingar inom ekonomisk familjepolitik. [59]

Förutsättningar för vissa särskilda boendeformer för äldre. [68]

Utrikesdepartementet

Ökat konsulärt skydd för unionsmedborgare och deras familjemedlemmar. Genomförande av direktiv (EU) 2015/637. [15]